

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2019/947
od 24. svibnja 2019.
o pravilima i postupcima za rad bespilotnih zrakoplova
(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 i Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 57.,

budući da:

- (1) Bespilotni zrakoplovi mogu, neovisno o svojoj masi, dijeliti isti zračni prostor jedinstvenog europskog neba sa zrakoplovima s posadom, što uključuje i avione i helikoptere.
- (2) Kao i kod zrakoplova s posadom, pravila i postupci trebali bi se usklađeno primjenjivati na operatore bespilotnih zrakoplova i sustava bespilotnih zrakoplova („UAS“), što uključuje udaljene pilote, te na operacije takvih zrakoplova i sustava.
- (3) S obzirom na posebne karakteristike operacija UAS-ova, te bi operacije trebale biti jednako sigurne kao u zrakoplovstvu s posadom.
- (4) Tehnologije bespilotnih zrakoplova omogućuju širok raspon mogućih operacija. Trebalo bi utvrditi zahtjeve povezane s plovidbenošću, organizacijama, osobama uključenima u rad UAS-ova i operacijama bespilotnih zrakoplova kako bi se tijekom operacija tih zrakoplova zajamčila sigurnost ljudi na tlu i drugih korisnika zračnog prostora.
- (5) Pravila i postupci koji se primjenjuju na operacije UAS-ova trebali bi biti razmjerni prirodi i riziku operacije ili aktivnosti bespilotnog zrakoplova te prilagođeni radnim karakteristikama predmetnog bespilotnog zrakoplova i obilježjima područja na kojem se operacije odvijaju, kao što su gustoća naseljenosti, karakteristike površine i izgrađenost.
- (6) Na temelju kriterija razine rizika, ali i drugih, utvrditi bi se trebale tri kategorije operacija: „otvorena“, „posebna“ i „certificirana“.
- (7) Na operacije UAS-ova trebali bi se primjenjivati razmjerni zahtjevi za ublažavanje rizika ovisno o njegovoj razini, radnim karakteristikama predmetnog bespilotnog zrakoplova i obilježjima područja na kojem se operacije odvijaju.
- (8) Operacije u „otvorenoj kategoriji“, koje bi trebale obuhvaćati operacije najmanjeg rizika, trebale bi se moći provoditi UAS-ovima klasa definiranih u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2019/945 ⁽²⁾; za njih ne bi bilo nužno koristiti UAS-ove koji podliježu standardnim postupcima za provjeru sukladnosti u aeronautici.
- (9) Operacije u „posebnoj kategoriji“ trebale bi obuhvaćati druge vrste operacija, koje su rizičnije i za koje bi trebalo provesti temeljitu procjenu rizika kako bi se utvrdilo koji su zahtjevi nužni za sigurnost operacije.

⁽¹⁾ SL L 212, 22.8.2018., str. 1.

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/945 od 12. ožujka 2019. o sustavima bespilotnih zrakoplova i o operatorima sustava bespilotnih zrakoplova iz trećih zemalja (vidjeti stranicu 1. ovog Službenog lista).

- (10) Kad je riječ o operacijama niskog rizika koje se provode u „posebnoj kategoriji” prema standardnom scenariju s detaljnim mjerama za ublažavanje rizika, predviđen je sustav izjava operatora, što bi trebalo olakšati izvršavanje ove Uredbe.
- (11) Operacije u „certificiranoj kategoriji” trebale bi u načelu podlijegati pravilima o certificiranju operatora i izdavanju dozvola udaljenim pilotima, kao i pravilima o certificiranju zrakoplova obuhvaćenih Delegiranom uredbom (EU) 2019/945.
- (12) Za bespilotne zrakoplove u „certificiranoj kategoriji” od nadležnih je tijela potrebno ishoditi odobrenje za rad, kao i odobrenje za osoblje, među ostalim za udaljene pilote i organizacije uključene u predmetne aktivnosti, ili za zrakoplove obuhvaćene Delegiranom uredbom (EU) 2019/945, a obveza ishoda takvih odobrenja mogla bi se propisati i za „posebnu kategoriju”.
- (13) Potrebno je utvrditi pravila i postupke za označavanje i identifikaciju bespilotnih zrakoplova te za registraciju operatora bespilotnih zrakoplova ili certificiranih bespilotnih zrakoplova.
- (14) Operatori bespilotnih zrakoplova trebali bi biti registrirani ako upravljaju bespilotnim zrakoplovom koji, u slučaju udara, na čovjeka može prenijeti kinetičku energiju veću od 80 džula, kao i ako se njima izvode operacije koja predstavljaju rizik za privatnost, zaštitu osobnih podataka, sigurnost ili okoliš.
- (15) Studije su pokazale da bi bespilotni zrakoplovi mase pri polijetanju od 250 g ili veće predstavljali rizik za sigurnost pa bi se operatori UAS-ova morali registrirati ako upravljaju takvim bespilotnim zrakoplovima u „otvorenoj kategoriji”.
- (16) Uzimajući u obzir rizike za privatnost i zaštitu osobnih podataka, operatori bespilotnih zrakoplova trebali bi biti registrirani ako upravljaju bespilotnim zrakoplovom opremljenim senzorom koji može prikupljati osobne podatke. Međutim, to ne bi trebalo biti obvezno za bespilotne zrakoplove koji se smatraju igračkama u smislu Direktive 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ o sigurnosti igračaka.
- (17) Informacije o registraciji certificiranih bespilotnih zrakoplova i operatora bespilotnih zrakoplova za koje je registracija obvezna trebalo bi pohranjivati u digitalnim, usklađenim i interoperabilnim nacionalnim sustavima za registraciju koji nadležnim tijelima omogućuju da pristupe tim informacijama i razmjenjuju ih. Mehanizmima za osiguranje interoperabilnosti nacionalnih registara iz ove Uredbe ne bi se trebala dovoditi u pitanje pravila primjenjiva na buduću bazu podataka navedenu u članku 74. Uredbe (EU) 2018/1139.
- (18) U skladu s člankom 56. stavkom 8. Uredbe (EU) 2018/1139 ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje mogućnost da države članice utvrde nacionalna pravila kako bi operacije bespilotnih zrakoplova podlijegale određenim uvjetima zbog razloga koji ne ulaze u područje primjene Uredbe (EU) 2018/1139, uključujući javnu sigurnost ili zaštitu privatnosti i osobnih podataka u skladu s pravom Unije.
- (19) Nacionalni sustavi za registraciju trebali bi biti u skladu s primjenjivim pravom Unije i nacionalnim pravom o privatnosti i obradi osobnih podataka, a informacije koje su u njima pohranjene trebale bi biti lako dostupne ⁽⁴⁾.
- (20) Operatori UAS-ova i udaljeni piloti trebali bi se primjereno upoznati s pravilima Unije i nacionalnim pravilima primjenjivima na planirane operacije, posebno u pogledu sigurnosti, privatnosti, zaštite podataka, odgovornosti, polica osiguranja i zaštite okoliša.
- (21) Neka područja, primjerice bolnice, okupljanja ljudi, postrojenja i objekti kao što su kaznene ustanove ili industrijska postrojenja, najviša javna tijela i više razine vlasti, zaštićena prirodna područja ili određeni dijelovi prometne infrastrukture, mogu biti posebno osjetljiva na neke ili sve vrste operacija UAS-a. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost da države članice utvrde nacionalna pravila kako bi operacije bespilotnih zrakoplova podlijegale određenim uvjetima zbog razloga koji ne ulaze u područje primjene ove Uredbe, uključujući zaštitu okoliša, javnu sigurnost ili zaštitu privatnosti i osobnih podataka u skladu s pravom Unije.

⁽³⁾ Direktiva 2009/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o sigurnosti igračaka (SL L 170, 30.6.2009., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

- (22) Ako su buka i emisije bespilotnih zrakoplova zabrinjavajuće, trebalo bi ih svesti na najmanju moguću mjeru uzimajući u obzir radne uvjete i obilježja pojedinih država članica, kao što je gustoća naseljenosti. Kako bi se olakšalo društveno prihvaćanje operacija UAS-ova, Delegiranom uredbom (EU) 2019/945 propisuje se najveća razina buke za bespilotne zrakoplove u „otvorenoj kategoriji” kojima se upravlja u blizini ljudi. Kad je riječ „posebnoj kategoriji”, operator mora za svoje udaljene pilote pripremiti upute kako bi se pri izvođenju operacija manje ometalo ljude i životinje.
- (23) Postojeće nacionalne potvrde trebalo bi prilagoditi kako bi odgovarale potvrdama propisanim ovom Uredbom.
- (24) Da bi se ova Uredba mogla pravilno provoditi, potrebno je uspostaviti odgovarajuće prijelazne mjere. Konkretno, države članice i dionici trebali bi prije njezine primjene imati dovoljno vremena za prilagodbu svojih postupaka novom regulatornom okviru.
- (25) Novim regulatornim okvirom za operacije UAS-ova ne bi se trebale dovoditi u pitanje primjenjive obveze u pogledu zaštite okoliša i prirode koje proizlaze iz drugog nacionalnog prava ili prava Unije.
- (26) Sustav upravljanja zračnim prometom bespilotnim zrakoplovima (*U-Space*), koji uključuje infrastrukturu, usluge i postupke za jamčenje sigurnosti operacija UAS-ova i kojim se podupire njihova integracija u sustav zrakoplovstva, upravo se razvija, ali ovom bi Uredbom već sada trebalo obuhvatiti zahtjeve za provedbu triju temelja tog sustava: registracije, geoinformiranja i daljinske identifikacije, koje će naknadno trebati dopuniti.
- (27) Zrakoplovni modeli smatraju se UAS-ovima, ali razina sigurnosti njihovih operacija u zrakoplovno-modelarskim klubovima i udrugama dokazano je dobra pa prijelaz s različitih nacionalnih sustava na novi regulatorni okvir Unije ne bi trebao biti težak, odnosno zrakoplovno-modelarski klubovi i udruge trebali bi moći nastaviti s djelovanjem kao danas, a uzela bi se u obzir i najbolja praksa u državama članicama.
- (28) Usto, budući da je razina sigurnosti zrakoplova klase C4 iz Priloga ovoj Uredbi dobra, za njih bi se trebale dopustiti niskorizične operacije u „otvorenoj kategoriji”. Takvi zrakoplovi, kojima se često koriste operatori zrakoplovnih modela, jednostavniji su od bespilotnih zrakoplova drugih klasa te stoga ne bi trebali podlijegati nerazmjernim tehničkim zahtjevima.
- (29) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora uspostavljenog u skladu s člankom 127. Uredbe (EU) 2018/1139,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju detaljne odredbe za rad sustava bespilotnih zrakoplova, kao i za osoblje, uključujući udaljene pilote i organizacije uključene u rad tih sustava.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se definicije iz Uredbe (EU) 2018/1139.

Primjenjuju se i sljedeće definicije:

- (1) „sustav bespilotnog zrakoplova” (UAS) znači bespilotni zrakoplov i oprema za daljinsko upravljanje njime;
- (2) „operator sustava bespilotnog zrakoplova” („operator UAS-a”) znači svaka pravna ili fizička osoba koja upravlja ili namjerava upravljati jednim UAS-om ili više njih;
- (3) „mnoštvo ljudi” znači da je na danom prostoru ljudi toliko da im je nemoguće udaljiti se;

- (4) „zemljopisno područje za UAS-ove” znači dio zračnog prostora koji je utvrdilo nadležno tijelo kako bi se olakšale, ograničile ili zabranile operacije UAS-ova i time uzeli u obzir rizici koji se odnose na sigurnost, privatnost, zaštitu osobnih podataka, zaštitu ili okoliš, a proizlaze iz tih operacija;
- (5) „robustnost” znači svojstvo mjera za ublažavanje rizika dobiveno kombiniranjem njima ostvarenog povećanja sigurnosti i razine uvjerenosti da je sigurnost uistinu povećana;
- (6) „standardni scenarij” znači vrsta operacija UAS-ova u „posebnoj kategoriji”, kako je definirano u Dodatku 1. Prilogu, za koje je precizan popis mjera za ublažavanje rizika utvrđen tako da za nadležno tijelo dovoljno može biti već to da operator izjavi da će primjenjivati mjere za ublažavanje rizika kada obavlja tu vrstu operacija;
- (7) „operacija pri kojoj se održava vizualni kontakt sa zrakoplovom” („VLOS”) znači vrsta operacija UAS-a u kojima udaljeni pilot može bez pomagala održavati stalan vizualni kontakt s bespilotnim zrakoplovom i tako radi izbjegavanja sudara nadzirati njegovu putanju u odnosu na druge zrakoplove, ljude te prirodne i umjetne tvorevine;
- (8) „operacija pri kojoj se ne održava vizualni kontakt sa zrakoplovom” („BVLOS”) znači vrsta operacija UAS-a pri kojima se ne održava vizualni kontakt sa zrakoplovom;
- (9) „certifikat operatora lakog UAS-a” („LUC”) znači certifikat koji nadležno tijelo izdaje operatoru UAS-a kako je utvrđeno u dijelu C Priloga;
- (10) „zrakoplovno-modelarski klub ili udruga” znači organizacija koja u državi članici ima zakoniti poslovni nastan radi obavljanja rekreacijskih letova, održavanja zrakoplovnih priredbi, sportskih aktivnosti ili natjecanja korištenjem UAS-ova;
- (11) „opasna roba” znači predmeti ili tvari koji, u slučaju nezgode ili nesreće, mogu predstavljati opasnost za zdravlje, sigurnost, imovinu ili okoliš, a koji se bespilotnim zrakoplovom prevoze kao korisni teret, uključujući posebno:
 - (a) eksplozive (opasnost od detonacije u masi pri čemu eksplozija zahvaća cijeli teret gotovo istodobno, manja ili veća opasnost od eksplozije i progresivnog izgaranja, ali ne i detonacije u masi, velika opasnost od požara i, u manjoj mjeri, progresivnog izgaranja, ali ne i detonacije u masi, neosjetljivi eksplozivi itd.);
 - (b) plinove (zapaljivi plinovi, nezapaljivi plinovi, otrovni plinovi, kisik, opasnost od udisanja);
 - (c) zapaljive tekućine (zapaljive tekućine, goriva, loživo ulje, benzin);
 - (d) zapaljive krute tvari (zapaljive krute tvari, samozapaljive krute tvari, tvari koje su opasne ako su natopljene);
 - (e) oksidanse i organske peroksidge;
 - (f) toksične i infektivne tvari (otrov, biološki opasne tvari);
 - (g) radioaktivne tvari;
 - (h) korozivne tvari;
- (12) „korisni teret” znači instrument, mehanizam, oprema, dio, uređaj, pribor ili dodatna oprema, uključujući komunikacijsku opremu, koji je ugrađen u zrakoplov ili povezan s njim, ne upotrebljava se niti namjerava koristiti za upravljanje zrakoplovom ni nadzor nad njime tijekom leta te nije dio konstrukcije zrakoplova, motora ni propelera;
- (13) „izravna daljinska identifikacija” znači sustav koji osigurava lokalno odašiljanje informacija o aktivnom bespilotnom zrakoplovu, uključujući njegovu oznaku, kako bi se te informacije mogle doznati bez fizičkog pristupa bespilotnom zrakoplovu;
- (14) „način rada „slijedi me”” znači način rada UAS-a pri kojem bespilotni zrakoplov stalno unutar unaprijed utvrđenog polumjera slijedi udaljenog pilota;
- (15) „geoinformiranje” znači funkcija koja na temelju podataka koje su dostavile države članice otkriva moguće kršenje ograničenja zračnog prostora i na to upozorava udaljene pilote kako bi odmah mogli poduzeti djelotvorne mjere za sprečavanje tog kršenja;
- (16) „privatno izrađen UAS” znači UAS sastavljen ili proizveden za upotrebu za vlastite potrebe izrađivača, ne uključujući UAS sastavljen od skupina dijelova stavljenih na tržište kao komplet spreman za montažu;
- (17) „autonoman rad” znači rad bespilotnog zrakoplova na koji udaljeni pilot ne može utjecati;
- (18) „neuključene osobe” znači osobe koje ne sudjeluju u operaciji UAS-a niti su upoznate s uputama i mjerama opreza operatora UAS-a;
- (19) „stavljanje na raspolaganje na tržištu” znači svaka isporuka proizvoda za distribuciju, potrošnju ili upotrebu na tržištu Unije u okviru trgovačke djelatnosti, s plaćanjem ili bez plaćanja;

- (20) „stavljanje na tržište” znači prvo stavljanje proizvoda na raspolaganje na tržištu Unije;
- (21) „kontrolirano područje tla” znači područje tla na kojem se upravlja UAS-om i unutar kojega operator UAS-a može osigurati da su prisutne samo uključene osobe;
- (22) „najveća dopuštena masa pri polijetanju” („MTOM”) znači maksimalna masa bespilotnog zrakoplova, uključujući korisni teret i gorivo, prema definiciji proizvođača ili izrađivača, pri kojoj je izvršavanje operacija bespilotnog zrakoplova moguće;
- (23) „bespilotna jedrilica” znači bespilotni zrakoplov za čiji let nije potreban motor, a leti na temelju uzgona koji nastaje strujanjem zraka preko nepomičnih aerodinamičkih površina. Može biti opremljena motorom za hitne slučajeve.

Članak 3.

Kategorije operacija UAS-ova

Operacije UAS-ova provode se u „otvorenoj kategoriji” definiranoj člankom 4., u „posebnoj kategoriji” definiranoj člankom 5. i u „certificiranoj kategoriji” definiranoj člankom 6., podložno sljedećim uvjetima:

- (a) za operacije UAS-ova u „otvorenoj kategoriji” nije potrebno prethodno odobrenje za rad niti operator UAS-a prije početka operacije mora dati izjavu o radu;
- (b) za operacije UAS-ova u „posebnoj kategoriji” nužno je od nadležnog tijela ishoditi odobrenje za rad u skladu s člankom 12. ili dobiti odobrenje u skladu s člankom 16.; međutim, ako je riječ o okolnostima definiranim u članku 5. stavku 5., dovoljna je izjava operatora UAS-a;
- (c) ako je riječ o „certificiranoj kategoriji”, UAS-ovi iz te kategorije, ali i njihovi operatori, moraju se certificirati u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2019/945 dok udaljeni piloti prema potrebi moraju ishoditi dozvolu.

Članak 4.

„Otvorena kategorija” operacija UAS-ova

1. Operacije se razvrstavaju kao operacije UAS-ova u „otvorenoj kategoriji” samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) UAS je klase iz Delegirane uredbe (EU) 2019/945, privatno je izrađen ili ispunjava uvjete iz članka 20.;
 - (b) najveća dopuštena masa bespilotnog zrakoplova pri polijetanju manja je od 25 kg;
 - (c) udaljeni pilot održava bespilotni zrakoplov na sigurnoj udaljenosti od ljudi te njime ne leti iznad mnoštva ljudi;
 - (d) ako zrakoplov nije u načinu rada „slijedi me” niti udaljenom pilotu pomaže promatrač bespilotnog zrakoplova iz dijela A Priloga, udaljeni pilot neprekidno održava vizualni kontakt sa zrakoplovom kojim upravlja;
 - (e) ako ne prelijeće umjetnu tvorevinu, bespilotni zrakoplov ne leti više od 120 metara iznad najbliže točke na tlu, kako je navedeno u dijelu A Priloga;
 - (f) dok leti, bespilotnim se zrakoplovom ne prevozi opasna roba niti se iz njega ispušta ikakav materijal.
2. Operacije UAS-ova u „otvorenoj kategoriji” dijele se na tri potkategorije u skladu sa zahtjevima iz dijela A Priloga.

Članak 5.

„Posebna kategorija” operacija UAS-ova

1. Ako neki od zahtjeva iz članka 4. ili dijela A Priloga nije ispunjen, operator UAS-a od nadležnog tijela u državi članici u kojoj je registriran mora ishoditi odobrenje za rad u skladu s člankom 12.
2. Prije nego što od nadležnog tijela zatraži odobrenje za rad u skladu s člankom 12., operator provodi procjenu rizika u skladu s člankom 11. i prilaže je zahtjevu navodeći mjere za ublažavanje rizika.
3. U skladu s poglavljem UAS.SPEC.040 iz dijela B Priloga nadležno tijelo izdaje odobrenje za rad ako smatra da su operativni rizici dovoljno ublaženi u skladu s člankom 12.

4. Nadležno tijelo navodi odnosi li se odobrenje za rad:
 - (a) na jednu vremensku i/ili prostorno utvrđenu operaciju ili više njih. U odobrenju za rad navodi se precizan popis mjera za ublažavanje rizika;
 - (b) na odobrenje LUC-a u skladu s dijelom C Priloga.
5. Operator UAS-a koji u vezi s operacijom koja odgovara standardnom scenariju iz Dodatka 1. Prilogu nadležnom tijelu države članice registracije podnese izjavu u skladu s poglavljem UAS.SPEC.020 propisanu u dijelu B tog priloga nije dužan ishoditi odobrenje za rad u skladu sa stavcima od 1. do 4. ovog članka, nego se primjenjuje postupak utvrđen u članku 12. stavku 5.
6. Ni odobrenje za rad ni izjava ne zahtijevaju se za sljedeće:
 - (a) operatore UAS-ova koji imaju LUC s odgovarajućim povlasticama u skladu s poglavljem UAS.LUC.060 Priloga;
 - (b) operacije koje se provode u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova i udruga koje su dobile odobrenje u skladu s člankom 16.

Članak 6.

„Certificirana kategorija” operacija UAS-ova

1. Operacije se razvrstavaju kao operacije UAS-ova u „certificiranoj kategoriji” samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) UAS je certificiran u skladu s člankom 40. stavkom 1. točkama (a), (b) i (c) Delegirane uredbe (EU) 2019/945; i
 - (b) riječ je o operaciji:
 - i. koja se izvodi iznad mnoštva ljudi;
 - ii. koja uključuje prijevoz ljudi;
 - iii. koja uključuje prijevoz opasne robe zbog čega bi u slučaju nesreće treće strane bile izložene visokom riziku.
2. Osim toga, operacije UAS-ova razvrstavaju se u „certificiranu” kategoriju ako nadležno tijelo na temelju procjene rizika iz članka 11. smatra da se rizik operacije ne može dovoljno ublažiti ako se UAS i operator UAS-a ne certificiraju i ako, prema potrebi, udaljeni piloti ne ishode dozvolu.

Članak 7.

Pravila i postupci za rad UAS-ova

1. Operacije UAS-ova u „otvorenoj kategoriji” moraju biti u skladu s radnim ograničenjima iz dijela A Priloga.
2. Operacije UAS-ova u „posebnoj kategoriji” moraju biti u skladu s radnim ograničenjima utvrđenima odobrenjem za rad iz članka 12., odobrenjem iz članka 16. ili standardnim scenarijem iz Dodatka 1. Prilogu u skladu s izjavom operatora UAS-a.

Navedeni se stavak ne primjenjuje ako operator UAS-a ima LUC s odgovarajućim povlasticama.

Operacije UAS-ova u „posebnoj kategoriji” podliježu primjenjivim radnim zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 923/2012 ^(⁵).

⁽⁵⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012. o utvrđivanju zajedničkih pravila zračnog prometa i operativnih odredaba u vezi s uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi te o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredaba (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010 (SL L 281, 13.10.2012., str. 1.).

3. Operacije UAS-ova u „certificiranoj kategoriji” podliježu primjenjivim radnim zahtjevima iz Provedbene uredbe (EU) br. 923/2012 i uredbi Komisije (EU) br. 965/2012 ⁽⁶⁾ i (EU) br. 1332/2011 ⁽⁷⁾.

Članak 8.

Pravila i postupci za osposobljenost udaljenih pilota

1. Udaljeni piloti koji upravljaju UAS-ovima u „otvorenoj kategoriji” moraju poštovati zahtjeve u pogledu osposobljenosti iz dijela A Priloga.
2. Udaljeni piloti koji upravljaju UAS-ovima u „posebnoj kategoriji” moraju poštovati zahtjeve u pogledu osposobljenosti koje je u odobrenju za rad utvrdilo nadležno tijelo odnosno zahtjeve u pogledu osposobljenosti utvrđene standardnim scenarijem iz Dodatka 1. Prilogu ili LUC-om te znati kako:
 - (a) primjenjivati radne postupke (uobičajene, izvanredne i hitne postupke, planiranje leta, pregledi prije i poslije leta);
 - (b) upravljati aeronautičkom komunikacijom;
 - (c) upravljati putanjom leta i automatizacijom bespilotnih zrakoplova;
 - (d) raditi u timu, nastupati kao vođe i organizirati svoj posao;
 - (e) rješavati probleme i donositi odluke;
 - (f) pratiti zbivanja u okolini,
 - (g) upravljati radnim opterećenjem;
 - (h) koordinati rad ili ga prepustiti, prema potrebi.
3. Udaljeni piloti koji izvode operacije u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova i udruga moraju poštovati minimalne zahtjeve u pogledu osposobljenosti definirane u odobrenju izdanom u skladu s člankom 16.

Članak 9.

Minimalna dob udaljenih pilota

1. UAS-ovima u „otvorenoj” i „posebnoj” kategoriji ne smiju upravljati udaljeni piloti mlađi od 16 godina.
2. Minimalna dob udaljenih pilota ne propisuje se:
 - (a) za operacije iz potkategorije A1 iz dijela A Priloga ovoj Uredbi koje se obavljaju UAS-ovima klase C0 kako je definirano u dijelu 1. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945 koji su igračke u smislu Direktive 2009/48/EZ;
 - (b) za privatno izrađene UAS-ove za koje je najveća dopuštena masa bespilotnog zrakoplova pri polijetanju manja od 250 g;
 - (c) ako operacije izvode pod neposrednim nadzorom udaljenog pilota koji ispunjava odredbe iz stavka 1. i članka 8.
3. Države članice mogu na temelju pristupa temeljenog na riziku sniziti minimalnu dob kako bi se uzeli u obzir posebni rizici povezani s operacijama na njihovu državnom području:
 - (a) kad je riječ o udaljenim pilotima koji izvode operacije u „otvorenoj kategoriji”, mogu je sniziti za četiri godine;
 - (b) kad je riječ o udaljenim pilotima koji izvode operacije u „posebnoj kategoriji”, mogu je sniziti za dvije godine.
4. Ako država članica smanji minimalnu dob udaljenih pilota, ti udaljeni piloti predmetnim UAS-ovima smiju upravljati samo na državnom području te države članice.
5. Države članice mogu propisati da se u odobrenjima izdanima u skladu s člankom 16. može utvrditi drukčija minimalna dob za udaljene pilote koji operacije izvode u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova ili udruga.

⁽⁶⁾ Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 296, 25.10.2012., str. 1).

⁽⁷⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1332/2011 od 16. prosinca 2011. o zahtjevima uporabe zajedničkoga zračnog prostora i operativnim procedurama za izbjegavanje sudara u zraku (SL L 336, 20.12.2011., str. 20.).

Članak 10.

Pravila i postupci za plovidbenost UAS-ova

Ako nije privatno izrađen, ne koristi se za operacije iz članka 16. niti ispunjava uvjete iz članka 20., UAS koji se koristi u operacijama utvrđenima u ovoj Uredbi mora biti u skladu s tehničkim zahtjevima i pravilima i postupcima za plovidbenost definiranim u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 58. Uredbe (EU) 2018/1139.

Članak 11.

Pravila za procjenjivanje operativnog rizika

1. Pri procjenjivanju operativnog rizika:
 - (a) opisuju se karakteristike operacije UAS-a;
 - (b) predlažu se odgovarajući ciljevi za sigurnost rada;
 - (c) utvrđuju se rizici operacije na tlu i u zraku uzimajući u obzir sljedeće:
 - i. u kojoj bi mjeri aktivnost mogla ugroziti treće strane ili imovinu na tlu;
 - ii. složenost, sposobnosti i radne karakteristike predmetnog bespilotnog zrakoplova;
 - iii. svrhu leta, tip UAS-a, vjerojatnost sudara s drugim zrakoplovima i kategoriju korištenog zračnog prostora;
 - iv. vrstu, opseg i složenost operacije ili aktivnosti UAS-a, uključujući, prema potrebi, intenzitet i vrstu prometa kojim upravlja odgovorna organizacija ili osoba;
 - v. mjeru u kojoj osobe podložne rizicima od operacija UAS-ova mogu procijeniti i kontrolirati te rizike;
 - (d) utvrđuje se niz mogućih mjera za ublažavanje rizika;
 - (e) potrebna se razina robusnosti odabranih mjera za ublažavanje rizika utvrđuje tako da se operacija može obaviti na siguran način.
2. Za operacije UAS-a navodi se barem sljedeće:
 - (a) karakteristike obavljane aktivnosti;
 - (b) radno okruženje i geografsko područje predviđene operacije, posebice nastanjeni krajevi, orografska obilježja, vrste zračnog prostora, područje zračnog prostora u kojem će se odvijati operacija, dio zračnog prostora koji služi kao sigurnosni sloj, uključujući operativne zahtjeve za zemljopisna područja;
 - (c) složenost operacije, posebice kako je se planira, koja su za nju predviđena tehnička sredstva te kojim se osobljem i kakvog znanja i iskustva raspolaže;
 - (d) tehničke značajke UAS-a, uključujući njegove radne značajke s obzirom na uvjete planirane operacije i, prema potrebi, njegov registracijski broj;
 - (e) osposobljenost osoblja za izvođenje operacije, uključujući sastav, zaduženja, odgovornosti, izobrazbu i nedavno iskustvo.
3. S obzirom na posebne karakteristike operacija UAS-ova, ciljana razina sigurnosti predložena u procjeni treba odgovarati razini sigurnosti u zrakoplovstvu s posadom.
4. Pri utvrđivanju rizika utvrđuje se sljedeće:
 - (a) neublaženi rizik operacije na tlu uzimajući u obzir vrstu operacije i uvjete pod kojima se obavlja, a uključujući barem sljedeće kriterije:
 - i. održava li se vizualni kontakt sa zrakoplovom;
 - ii. koliko je područje preleta gusto naseljeno;
 - iii. prelijeće li se mnoštvo ljudi;
 - iv. kojih je bespilotni zrakoplov dimenzija;

- (b) neublaženi rizik operacije u zraku uzimajući u obzir sljedeće:
- i. područje zračnog prostora u kojem će se operacija odvijati, prošireno zračnim prostorom potrebnim za postupanje u izvanrednim situacijama;
 - ii. kategoriju zračnog prostora;
 - iii. učinak na drugi zračni promet i upravljanje zračnim prometom, a posebno:
 - visinu na kojoj se odvija operacija;
 - kontrolirani i nekontrolirani zračni prostor;
 - je li riječ o aerodromskom okruženju;
 - je li riječ o zračnom prostoru iznad urbanog ili ruralnog područja;
 - odvojenost od ostalog prometa.
5. Pri utvrđivanju mogućih mjera za ublažavanje rizika potrebnih za postizanje predložene ciljane razine sigurnosti uzimaju se u obzir sljedeće mogućnosti odnosno čimbenici:
- (a) ograničenja kretanja ljudi na tlu;
 - (b) strateška radna ograničenja operacije UAS-a, konkretno:
 - i. ograničavanje zemljopisnog prostora operacije;
 - ii. ograničavanje trajanja ili rasporeda vremenskog slota operacije;
 - (c) strateško ublažavanje rizika vodeći se općim pravilima letenja odnosno zajedničkom strukturom i uslugama zračnog prostora;
 - (d) sposobnost nošenja s mogućim nepovoljnim uvjetima rada;
 - (e) organizacijski čimbenici poput radnih postupaka i postupaka održavanja operatora UAS-a i postupci održavanja prema korisničkom priručniku proizvođača;
 - (f) osposobljenost i stručnost osoblja uključenog u sigurnost leta;
 - (g) rizik od ljudske pogreške u primjeni radnih postupaka;
 - (h) kako je UAS projektiran i njegove radne značajke, konkretno:
 - i. mogućnosti ublažavanja rizika od sudara;
 - ii. postojanje sustava koji ograničavaju prijenos energije pri sudaru ili smanjuju krhkost bespilotnog zrakoplova;
 - iii. je li UAS projektiran u skladu s priznatim normama i je li pouzdano siguran.
6. Procjenjuje se koliko su predložene mjere za ublažavanje rizika robusne kako bi se utvrdilo jesu li u skladu sa sigurnosnim ciljevima i rizicima predviđene operacije, posebno kako bi se zajamčila sigurnost svake faze operacije.

Članak 12.

Odobranje operacija u „posebnoj kategoriji”

1. Nadležno tijelo ocjenjuje procjenu rizika i robusnost mjera za ublažavanje rizika koje je operator UAS-a u cilju sigurnog odvijanja cijele operacije predložio.
2. Nadležno tijelo izdaje odobrenje za rad ako ocijeni:
 - (a) da su ciljevima sigurnosti rada obuhvaćeni rizici operacije;
 - (b) da su mjere za ublažavanje rizika koje se odnose na radne uvjete za izvođenje operacija, stručnost uključenog osoblja i tehnička obilježja bespilotnog zrakoplova zajedno dovoljni da bi operacija bila sigurna u odnosu na utvrđene rizike na tlu i u zraku;
 - (c) da je operator UAS-a u izjavi posvjedočio da je planirana operacija u skladu sa svim primjenjivim pravilima Unije i nacionalnim pravilima koja se na nju odnose, posebno u pogledu sigurnosti, privatnosti, zaštite podataka, odgovornosti, polica osiguranja i zaštite okoliša.
3. Ako se operacija ne smatra dovoljno sigurnom, nadležno tijelo o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva i navodi zašto je odbilo izdati odobrenje za rad.

4. Nadležno tijelo u odobrenju za rad navodi sljedeće:
 - (a) predmet odobrenja;
 - (b) „posebne” uvjete koji se primjenjuju:
 - i. na operacije UAS-ova i radna ograničenja;
 - ii. u pogledu osposobljenosti operatora UAS-a ili, prema potrebi, udaljenog pilota;
 - iii. na tehničke značajke UAS-a, uključujući, prema potrebi, njegovu certifikaciju;
 - (c) informacije u nastavku:
 - i. registracijski broj operatora UAS-a i tehničke značajke UAS-a;
 - ii. upućivanje na procjenu operativnog rizika koju je izradio operator UAS-a;
 - iii. radna ograničenja i uvjete operacije;
 - iv. mjere za ublažavanje rizika koje je operator UAS-a dužan primijeniti;
 - v. lokacije za koje se operacija odobrava i sve druge lokacije u državama članicama u skladu s člankom 13.;
 - vi. sve dokumente i evidencije relevantne za vrstu operacije i vrstu događaja koje je potrebno navesti uz one utvrđene u Uredbi (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸⁾.
5. Nakon što zaprimi izjavu iz članka 5. stavka 5., nadležno tijelo:
 - (a) provjerava sadržava li sve elemente iz točke 2. poglavlja UAS.SPEC.020 Priloga;
 - (b) a ako da, operatoru UAS-a bez odgode izdaje potvrdu o primitku i potpunosti kako bi mogao započeti s operacijom.

Članak 13.

Prekogranične operacije ili operacije izvan države registracije

1. Ako operator UAS-a namjerava provesti operaciju u „posebnoj kategoriji”, za nju je već dobio odobrenje za rad u skladu s člankom 12., a djelomično je ili u cijelosti ne planira izvesti u zračnom prostoru države članice registracije, nego u drugoj državi članici, nadležnom tijelu države članice u kojoj želi izvesti operaciju dostavlja zahtjev koji uključuje sljedeće:
 - (a) preslik odobrenja za rad koje mu je dodijeljeno u skladu s člankom 12.; i
 - (b) lokacije na kojima se operacija namjerava izvesti, uključujući, ako je potrebno, mjere za ublažavanje rizika ažurirane rizicima utvrđenima u skladu s člankom 11. stavkom 2. točkom (b) koji su svojstveni lokalnom zračnom prostoru, terenu, nastanjenosti i klimatskim uvjetima.
2. Nakon što zaprimi zahtjev iz stavka 1., nadležno tijelo države članice u kojoj se želi izvesti operacija procjenjuje ga bez nepotrebnog odlaganja, a nadležnom tijelu države članice registracije i operatoru UAS-a dostavlja potvrdu da su ažurirane mjere za ublažavanje rizika iz stavka 1. točke (b) zadovoljavajuće i da se operacija smije izvesti na planiranoj lokaciji. Po primitku te potvrde operator UAS-a može započeti s planiranom operacijom, a država članica registracije u odobrenje za rad izdano u skladu s člankom 12. unosi ažurirane mjere za ublažavanje rizika, koje je operator UAS-a dužan primijeniti.
3. Ako operator UAS-a namjerava provesti operaciju u „posebnoj kategoriji”, za nju je dao izjavu u skladu s člankom 5. stavkom 5., a djelomično je ili u cijelosti ne planira izvesti u zračnom prostoru države članice registracije, nego u drugoj državi članici, nadležnom tijelu države članice u kojoj želi izvesti operaciju dostavlja preslik izjave dostavljene državi članici registracije i preslik potvrde o primitku i potpunosti.

⁽⁸⁾ Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).

Članak 14.

Registracija operatora UAS-ova i certificiranih UAS-ova

1. Države članice uspostavljaju i održavaju točne sustave registracije za UAS-ove za čiji je konstrukciju obvezna certifikacija i za operatore UAS-ova čiji rad može predstavljati rizik za sigurnost, zaštitu, privatnost i zaštitu osobnih podataka ili okoliša.
2. U sustavima za registraciju operatora UAS-ova moraju se moći unijeti i razmjenjivati sljedeće informacije:
 - (a) puno ime i datum rođenja fizičkih osoba, odnosno ime i identifikacijski broj pravnih osoba;
 - (b) adresa operatora UAS-ova;
 - (c) njihova adresa e-pošte i broj telefona;
 - (d) broj police osiguranja za UAS ako se to zahtijeva pravom Unije ili nacionalnim pravom;
 - (e) izjava kojom pravne osobe potvrđuju sljedeće: „Osoblje koje je izravno uključeno u operacije osposobljeno je za svoje zadaće, a UAS-ovima će upravljati isključivo odgovarajuće stručni udaljeni piloti.”;
 - (f) izdana odobrenja za rad i izdani LUC-ovi te izjave popraćene potvrdom u skladu s člankom 12. stavkom 5. točkom (b).
3. U sustavima za registraciju bespilotnih zrakoplova čija se konstrukcija mora certificirati moraju se moći unijeti i razmjenjivati sljedeće informacije:
 - (a) ime proizvođača;
 - (b) proizvođačeva oznaka bespilotnog zrakoplova;
 - (c) serijski broj bespilotnog zrakoplova;
 - (d) puno ime, adresa, adresa e-pošte i telefonski broj fizičke ili pravne osobe pod čijim je imenom registriran bespilotni zrakoplov.
4. Države članice osiguravaju da su sustavi za registraciju digitalni i interoperabilni te da putem baze podataka iz članka 74. Uredbe (EU) 2018/1139 omogućuju uzajaman pristup informacijama i njihovo razmjenjivanje.
5. Operatori UAS-ova dužni su registrirati se:
 - (a) kada unutar „otvorene kategorije” izvode operacije:
 - i. bespilotnim zrakoplovima dopuštene mase pri polijetanju od najmanje 250 g ili bespilotnim zrakoplovima koji u slučaju udarca na čovjeka mogu prenijeti kinetičku energiju veću od 80 džula; ili
 - ii. bespilotnim zrakoplovima opremljenima senzorima koji mogu prikupljati osobne podatke osim ako je riječ o bespilotnim zrakoplovima koji se smatraju igračkama u skladu s Direktivom 2009/48/EZ.
 - (b) kad god bespilotnim zrakoplovima, neovisno o njihovoj masi, izvode operacije unutar „posebne kategorije”.
6. Ako je operator UAS-a fizička osoba, sam se registrira u državi članici u kojoj ima boravište, a ako je pravna osoba, to čini u državi članici u kojoj pretežito posluje, pri čemu vodi računa o tome da informacije unese ispravno. Operator UAS-a ne može u isto vrijeme biti registriran u više država članica.

Kako bi ih se moglo identificirati, države članice operatorima UAS-ova i za UAS-ove za koje je registracija obvezna dodjeljuju jedinstveni digitalni registarski broj.

Registracijski broj operatora UAS-a temelji se na normama na kojima se zasniva interoperabilnost sustava registracije.

7. Vlasnik je dužan registrirati bespilotne zrakoplove čija je konstrukcija podložna certifikaciji.

Državna pripadnost i registarska oznaka bespilotnog zrakoplova utvrđuju se u skladu s Prilogom 7. ICAO-a. Bespilotni zrakoplov ne može u isto vrijeme biti registriran u više država članica.

8. Operatori UAS-ova navode svoj registracijski broj na svakom bespilotnom zrakoplovu koji ispunjava uvjete iz stavka 5.

Članak 15.**Radni uvjeti za zemljopisna područja za UAS-ove**

1. Pri utvrđivanju zemljopisnih područja za UAS-ove države članice mogu iz razloga sigurnosti, zaštite, privatnosti ili ekoloških razloga:
 - (a) za određene ili sve operacije sustava UAS-ova uvesti posebne uvjete, zahtijevati prethodno odobrenje za rad ili zabraniti takve operacije;
 - (b) za operacije UAS-ova propisati ekološke norme;
 - (c) dopustiti pristup samo određenim klasama UAS-ova;
 - (d) dopustiti pristup samo UAS-ovima s određenim tehničkim značajkama, konkretno pristup uvjetovati posjedovanjem sustava za daljinsku identifikaciju ili geoinformacijskog sustava.
2. Države članice mogu na temelju procjene rizika koju je provelo nadležno tijelo izuzeti određena zemljopisna područja od jednog ili više zahtjeva koji se primjenjuju na „otvorenu kategoriju” operacija UAS-ova.
3. Kada države članice u skladu sa stavkom 1. ili 2., a radi geoinformiranja, utvrđuju zemljopisna područja za UAS-ove, osiguravaju da su informacije o tim područjima, među ostalim njihovo razdoblje valjanosti, javno dostupne u jedinstvenom digitalnom formatu.

Članak 16.**Operacije UAS-ova koje se provode u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova i udruga**

1. Na zahtjev zrakoplovno-modelarskog kluba ili udruge nadležno tijelo može izdati odobrenje za operacije UAS-ova u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova i udruga.
2. Odobrenje iz stavka 1. izdaje se u skladu s bilo čim sljedećim:
 - (a) mjerodavnim nacionalnim pravilima;
 - (b) uspostavljenim postupcima, organizacijskom strukturom i sustavom upravljanja zrakoplovno-modelarskog kluba ili udruge, kojima se osigurava:
 - i. da su udaljeni piloti koji izvode operacije u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova ili udruga upoznati s uvjetima i ograničenjima utvrđenima u odobrenju koje izdaje nadležno tijelo;
 - ii. da se udaljenim pilotima koji izvode operacije u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova ili udruga pomaže u stjecanju znanja potrebnog kako bi UAS-ovima mogli upravljati sigurno i u skladu s uvjetima i ograničenjima utvrđenima u odobrenju;
 - iii. da zrakoplovno-modelarski klubovi ili udruge odgovarajuće postupe ako doznaju da udaljeni pilot koji izvodi operacije u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova ili udruga ne poštuje uvjete i ograničenja utvrđena u odobrenju i da o tome obavijeste nadležno tijelo;
 - iv. da zrakoplovno-modelarski klub ili udruga nadležnom tijelu na njegov zahtjev dostavi dokumentaciju potrebnu za nadzor i praćenje.
3. Odobrenje iz stavka 1. ograničeno je na državno područje države članice u kojoj je izdano i u njemu se navodi pod kojim se uvjetima smiju izvoditi operacije u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova ili udruga.
4. Države članice mogu zrakoplovno-modelarskim klubovima i udrugama omogućiti da svoje članove u njihovo ime registriraju u sustavima registracije uspostavljenima u skladu s člankom 14. U suprotnom se članovi tih klubova i udruga registriraju sami u skladu s člankom 14.

Članak 17.**Imenovanje nadležnog tijela**

1. Svaka država članica imenuje jedno ili više nadležnih tijela zaduženih za zadaće iz članka 18.

2. Ako država članica imenuje više nadležnih tijela:
 - (a) jasno određuje za što je koje od njih nadležno i odgovorno;
 - (b) uspostavlja odgovarajući mehanizam za njihovu koordinaciju radi djelotvornog nadziranja svih organizacija i osoba koje podliježu ovoj Uredbi.

Članak 18.

Zadaće nadležnog tijela

Nadležno tijelo:

- (a) dužno je pobrinuti se da se ova Uredba provodi;
- (b) izdaje, suspendira ili povlači certifikate operatora UAS-ova i dozvole udaljenih pilota koji izvode operacije UAS-ova u „certificiranoj kategoriji”;
- (c) udaljenim pilotima izdaje potvrdu o položenom internetskom ispitu teorijskog znanja u skladu s poglavljima UAS.OPEN.020 i UAS.OPEN.040 Priloga te izdaje, mijenja, suspendira, ograničava ili povlači potvrde o osposobljenosti udaljenih pilota u skladu s poglavljem UAS.OPEN.030 Priloga;
- (d) ako je riječ o odobrenjima za rad i LUC-ovima, odnosno izjavama, potrebnima za izvođenje operacija UAS-ova u „posebnoj kategoriji”, izdaje ih, mijenja, suspendira, ograničava ili povlači, odnosno provjerava jesu li potpune;
- (e) čuva dokumentaciju, evidenciju i izvješća o odobrenjima za rad UAS-ova, izjavama, potvrdama o osposobljenosti udaljenih pilota i LUC-ovima;
- (f) u jedinstvenom digitalnom formatu na raspolaganje stavlja informacije o zemljopisnim područjima za UAS-ove koja su utvrdile države članice i koja su uspostavljena u nacionalnom zračnom prostoru njegove države;
- (g) izdaje potvrde o primitku i potpunosti u skladu s člankom 12. stavkom 5. točkom (b) ili potvrdu u skladu s člankom 13. stavkom 2.;
- (h) razvija sustav nadzora temeljen na riziku i primjenjuje ga:
 - i. na operatore UAS-ova koji su dostavili izjavu, imaju odobrenje za rad ili LUC;
 - ii. zrakoplovno-modelarske klubove i udruge koji imaju odobrenje iz članka 16.;
- (i) ako nije riječ o operacijama u „otvorenoj kategoriji”, nego drugima, planira reviziju na temelju profila rizika, razine usklađenosti s propisima i sigurnosti operatora UAS-ova koji su podnijeli izjavu ili posjeduju potvrdu koju im je izdalo nadležno tijelo;
- (j) ako nije riječ o operacijama u „otvorenoj kategoriji”, nego drugima, provodi inspekcijski nadzor nad operatorima UAS-ova koji su podnijeli izjavu ili posjeduju potvrdu koju im je izdalo nadležno tijelo koje provodi inspekcijski nadzor nad UAS-om i osigurava da operatori UAS-ova i daljinski piloti poštuju ovu Uredbu;
- (k) uspostavlja sustav kojim se otkrivaju i istražuju slučajevi neusklađenosti operatora UAS-ova koji djeluju u „otvorenoj” ili „posebnoj” kategoriji i o tome izvješćuje u skladu s člankom 19. stavkom 2.;
- (l) operatorima UAS-ova daje informacije i smjernice za povećanje sigurnosti operacija UAS-ova;
- (m) uspostavlja i održava sustave registracije za UAS-ove za čiju je konstrukciju obvezna certifikacija i za operatore UAS-ova čiji rad može predstavljati rizik za sigurnost, zaštitu, privatnost i zaštitu osobnih podataka ili okoliša.

Članak 19.

Sigurnosne informacije

1. Nadležna tijela država članica te tijela za nadzor tržišta i kontrolna tijela iz članka 36. Deleagirane uredbe (EU) 2019/945 surađuju na pitanjima sigurnosti i uspostavljaju postupke za učinkovitu razmjenu sigurnosnih informacija.
2. Operatori UAS-a nadležnom tijelu prijavljuju sve sigurnosno relevantne događaje te razmjenjuju informacije o svojim UAS-ovima u skladu s Uredbom (EU) br. 376/2014.

3. Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa („Agencija”) i nadležna tijela prikupljaju, analiziraju i objavljuju sigurnosne informacije u vezi s operacijama UAS-ova na pripadajućem državnom području u skladu s člankom 119. Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinim provedbenim aktima.

4. Ako zaprima bilo koju od informacija iz stavka 1., 2. ili 3., Agencija i nadležno tijelo poduzimaju potrebne mjere kako bi na temelju najboljih dostupnih dokaza i analize riješili sva sigurnosna pitanja, uzimajući u obzir međuovisnosti različitih područja sigurnosti u zračnom prometu te ovisnosti između sigurnosti zračnog prometa i kibersigurnosti s jedne strane i ostalih tehničkih područja regulacije zračnog prometa s druge strane.

5. Ako nadležno tijelo ili Agencija poduzme mjere u skladu sa stavkom 4., odmah o tome obavješćuje sve relevantne zainteresirane strane i organizacije koje su dužne uskladiti se s tim mjerama u skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 i njezinim provedbenim aktima.

Članak 20.

Posebne odredbe o korištenju određenih UAS-ova u „otvorenoj kategoriji”

Operacije tipova UAS-ova u smislu Odluke br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (*) koji nisu u skladu s Delegiranom uredbom (EU) 2019/945 niti su privatno izrađeni, ali su na tržište stavljeni prije 1. srpnja 2022., dopuštene su pod sljedećim uvjetima:

- (a) kad je riječ o potkategoriji A1 iz dijela A Priloga, ako su dopuštena masa bespilotnog zrakoplova pri polijetanju i masa njegova korisnog tereta zajedno manje od 250 g;
- (b) kad je riječ o potkategoriji A3 iz dijela A Priloga, ako su dopuštena masa bespilotnog zrakoplova pri polijetanju i masa njegova korisnog tereta zajedno manje od 25 kg;

Članak 21.

Prilagođavanje odobrenja, izjava i potvrda

1. Odobrenja izdana operatorima UAS-ova, potvrde o osposobljenosti udaljenih pilota i izjave operatora UAS-ova odnosno jednakovrijedne isprave izdane na temelju nacionalnog prava ostaju na snazi do 1. srpnja 2021.

2. Države članice do 1. srpnja 2021. u skladu s ovom Uredbom konvertiraju potvrde o osposobljenosti koje su izdale ili izdaju udaljenim pilotima, odobrenja za rad koja su izdala ili izdaju operatorima UAS-ovima i izjave koje su ti operatori dali ili daju.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 14., za operacije UAS-ova koje se provode u okviru zrakoplovno-modelarskih klubova i udruga do 1. srpnja 2022. nije potrebno odobrenje u skladu s člankom 16., nego se s njima može nastaviti prema nacionalnim pravilima.

Članak 22.

Prijelazne odredbe

Ne dovodeći u pitanje članak 20., tijekom prijelaznog se razdoblja od dvije godine, koje započinje godinu dana nakon dana stupanja na snagu ove Uredbe, u „otvorenoj kategoriji” smiju koristiti UAS-ovi koji ne ispunjavaju zahtjeve iz dijelova od 1. do 5. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945 ako vrijedi sljedeće:

- (a) bespilotni zrakoplovi dopuštene su mase pri polijetanju manje od 500 g i njima unutar operativnih zahtjeva iz točke 1. poglavlja UAS.OPEN.020 dijela A Priloga upravljaju udaljeni piloti osposobljeni u mjeri koju je propisala predmetna država članica;
- (b) bespilotni zrakoplovi dopuštene su mase pri polijetanju manje od 2 kg, ljudima se ne približavaju bliže od 50 m horizontalno, a udaljeni piloti osposobljeni su barem u mjeri propisanoj točkom 2. poglavlja UAS.OPEN.030 dijela A Priloga;
- (c) bespilotni zrakoplovi dopuštene su mase pri polijetanju veće od 2 kg, a manje od 25 kg, njima se upravlja unutar operativnih zahtjeva iz točaka 1. i 2. poglavlja UAS.OPEN.040, a udaljeni piloti osposobljeni su barem u mjeri propisanoj točkom 4. podtočkom (b) poglavlja UAS.OPEN.020 dijela A Priloga.

(*) Odluka br. 768/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o zajedničkom okviru za stavljanje na tržište proizvoda i o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 93/465/EEZ (SL L 218, 13.8.2008., str. 82.).

Članak 23.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. srpnja 2020.

2. Članak 5. stavak 5. primjenjuje se od dana na koji se Dodatak 1. Prilogu izmijeni uključivanjem primjenjivih standardnih scenarija. Dok se ova Uredba ne izmijeni, odnosno u Dodatak 1. Prilogu ne uključi standardni scenarij, države članice mogu u skladu s člankom 5. stavkom 5. prihvaćati izjave operatora UAS-a na temelju nacionalnih standardnih scenarija ako ti scenariji ispunjavaju zahtjeve iz poglavlja UAS.SPEC.020 Priloga.
3. Članak 15. stavak 3. primjenjuje se od 1. srpnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. svibnja 2019.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

OPERACIJE UAS-OVA U „OTVORENOJ KATEGORIJI” I „POSEBNOJ KATEGORIJI”

DIO A

OPERACIJE UAS-ova U „OTVORENOJ KATEGORIJI”

UAS.OPEN.010 Opće odredbe

- (1) „Otvorena kategorija” operacija UAS-ova podijeljena je na tri potkategorije, A1, A2 i A3, na temelju radnih ograničenja, zahtjeva koji se odnose na udaljene pilote i tehničkih zahtjeva za UAS-ove.
- (2) Ako u operaciji UAS-a bespilotni zrakoplov polijeće s prirodno povišenog tla ili ga prelijeće, ne smije se udaljavati više od 120 metara od najbliže točke na tlu. Udaljenosti se mjere uzimajući u obzir o kakvom je terenu riječ, npr. ravnici, brdu ili planini.
- (3) Ako se bespilotni zrakoplov umjetnoj tvorevini višoj od 105 m približava na horizontalnu udaljenost manju od 50 m, a subjekt nadležan za tu tvorevinu zatraži da se leti na većoj visini, dopušteno je letjeti najviše 15 m iznad te tvorevine.
- (4) Odstupajući od točke 2., udaljeni pilot smije bespilotnim jedrilicama dopuštene mase pri polijetanju i mase korisnog tereta zajedno manjih od 10 kg letjeti i više od 120 m od najbliže točke na tlu pod uvjetom da njima ne leti više od 120 m iznad sebe.

UAS.OPEN.020 Operacije UAS-ova u potkategoriji A1

Operacije UAS-ova u potkategoriji A1 moraju biti u skladu sa svim sljedećim uvjetima:

- (1) kad je riječ o bespilotnim zrakoplovima iz točke 5. podtočke (d), udaljeni pilot njima ne prelijeće mnoštvo ljudi ni, koliko u razumnoj mjeri može znati o njihovom prisustvu, neuključene osobe. Ako se one ondje ipak neočekivano zateknu, udaljeni pilot vodi računa o tome da prelet iznad njih traje što kraće;
- (2) kad je riječ o bespilotnim zrakoplovima iz točke 5. podtočaka (a), (b) i (c), udaljeni pilot njima smije prelijetati neuključene osobe, ali ne i mnoštvo ljudi;
- (3) odstupajući od članka 4. stavka 1. točke (d), bespilotni zrakoplovi u načinu rada „slijedi me” od udaljenog se pilota ne smiju udaljavati više od 50 m;
- (4) izvodi ih:
 - (a) udaljeni pilot upoznat s korisničkim priručnikom proizvođača sustava UAS-a;
 - (b) a ako je riječ o bespilotnom zrakoplovu klase C1 definirane u dijelu 2. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945, udaljeni pilot koji je završio internetski tečaj, tj. na internetu položio ispit iz teorijskog znanja koji je pripremilo nadležno tijelo ili tijelo priznato kao nadležno tijelo države članice u kojoj je operator UAS-a registriran. Ispit se sastoji od 40 pitanja s višestrukim izborom primjereno raspoređenih na sljedeća područja:
 - i. sigurnost zračnog prometa;
 - ii. ograničenja u vezi sa zračnim prostorom;
 - iii. reguliranje zračnog prometa;
 - iv. ljudska ograničenja;
 - v. radne postupke;
 - vi. opće znanje o UAS-ovima;

- vii. privatnost i zaštitu podataka;
 - viii. police osiguranja;
 - ix. zaštitu;
- (5) izvode se bespilotnim zrakoplovima:
- (a) dopuštene mase pri polijetanju, uključujući korisni teret, manje od 250 g i maksimalne brzine manje od 19 m/s ako je riječ o privatno izrađenim UAS-ovima; ili
 - (b) koji ispunjavaju zahtjeve iz članka 20. točke (a);
 - (c) klase C0 koji ispunjavaju zahtjeve te klase kako je definirano u dijelu 1. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945; ili
 - (d) klase C1 koji ispunjavaju zahtjeve te klase kako je definirano u dijelu 2. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945, a čiji je sustav izravne daljinske identifikacije i geoinformacijski sustav tijekom izvođenja operacije ažuriran i aktivan.

UAS.OPEN.030 Operacije UAS-ova u potkategoriji A2

Operacije UAS-ova u potkategoriji A2 moraju biti u skladu sa svim sljedećim uvjetima:

- (1) bespilotnim se zrakoplovom ne prelijeću neuključene osobe niti im se približava na manje od 30 m horizontalno; udaljeni pilot smije tu sigurnosnu horizontalnu razdaljinu smanjiti na minimalnih 5 m od uključenih osoba ako upravlja bespilotnim zrakoplovom s uključenim niskobrzinskim načinom rada, a nakon što u obzir uzme sljedeće:
- (a) vremenske uvjete;
 - (b) performanse bespilotnog zrakoplova;
 - (c) diferencijaciju područja preleta;
- (2) izvodi ih udaljeni pilot upoznat s korisničkim priručnikom proizvođača UAS-a kojem je nadležno tijelo ili tijelo priznato kao nadležno tijelo države članice u kojoj je operator UAS-a registriran izdalo potvrdu o osposobljenosti udaljenog pilota. Potvrda se izdaje nakon što se navedenim redoslijedom ispune svi sljedeći uvjeti:
- (a) na internetu dovrši tečaj i položi ispit iz teorijskog znanja kako je navedeno u točki 4. podtočki (b) poglavlja UAS.OPEN.020;
 - (b) završi samopraktično osposobljavanje u radnim uvjetima potkategorije A3 kako je utvrđeno u točkama 1. i 2. poglavlja UAS.OPEN.040;
 - (c) izjavi da je samopraktično osposobljavanje iz točke (b) završeno i položi dodatan ispit iz teorijskog znanja koji je pripremio nadležno tijelo ili tijelo priznato kao nadležno tijelo države članice u kojoj je operator UAS-a registriran. Ispitom se ocjenjuje znanje udaljenog pilota o tehničkim i operativnim mogućnostima ublažavanja rizika na tlu, a sastoji se od najmanje 30 pitanja s višestrukim izborom primjereno raspoređenih na područja u nastavku:
 - i. meteorologiju;
 - ii. letne performanse bespilotnog zrakoplova;
 - iii. tehničke i operativne mogućnosti ublažavanja rizika na tlu;
- (3) izvode se bespilotnim zrakoplovom klase C2 koji ispunjava zahtjeve te klase kako je definirano u dijelu 3. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945, a čiji je sustav izravne daljinske identifikacije i geoinformacijski sustav tijekom izvođenja operacije ažuriran i aktivan.

UAS.OPEN.040 Operacije UAS-ova u potkategoriji A3

Operacije UAS-ova u potkategoriji A3 moraju biti u skladu sa svim sljedećim uvjetima:

- (1) izvode se ondje gdje udaljeni pilot razumno može očekivati da se bespilotnim zrakoplovom ni u jednom trenutku neće ugroziti neuključene osobe;
- (2) izvode se na sigurnoj horizontalnoj razdaljini od najmanje 150 metara od stambenih, poslovnih, industrijskih ili rekreacijskih područja;
- (3) izvodi ih udaljeni pilot koji je na internetu dovršio tečaj i položio ispit iz teorijskog znanja kako je navedeno u točki 4. podtočki (b) poglavlja UAS.OPEN.020;
- (4) izvode se bespilotnim zrakoplovima:
 - (a) dopuštene mase pri polijetanju, uključujući korisni teret, manje od 25 kg ako je riječ o privatno izrađenim UAS-ovima; ili
 - (b) koji ispunjavaju zahtjeve iz članka 20. točke (b);
 - (c) klase C2 koji ispunjavaju zahtjeve te klase kako je definirano u dijelu 3. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945, a čiji je sustav izravne daljinske identifikacije i geoinformacijski sustav tijekom izvođenja operacije ažuriran i aktivan; ili
 - (d) klase C3 koji ispunjavaju zahtjeve te klase kako je definirano u dijelu 4. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945, a čiji je sustav izravne daljinske identifikacije i geoinformacijski sustav tijekom izvođenja operacije ažuriran i aktivan; ili
 - (e) klase C4 koji ispunjavaju zahtjeve te klase kako je definirano u dijelu 5. Priloga Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945.

UAS.OPEN.050 Odgovornosti operatora UAS-a

Operator UAS-a dužan je:

- (1) uspostaviti radne postupke prilagođene vrsti operacije i pripadajućem riziku;
- (2) osigurati da se u svim operacijama učinkovito koristi radiofrekvencijski spektar i da se pritom izbjegavaju štetne smetnje;
- (3) imenovati udaljenog pilota za svaku operaciju UAS-a;
- (4) osigurati da su udaljeni piloti i drugo osoblje zaduženo za zadaće povezane s operacijom upoznati s korisničkim priručnikom proizvođača UAS-a; i
 - (a) kad je riječ u udaljenim pilotima, da su odgovarajuće osposobljeni za svoje zadaće u potkategoriji planiranih operacija UAS-a u skladu s poglavljem UAS.OPEN.020, UAS.OPEN.030 ili UAS.OPEN.040, odnosno, kad je riječ o drugom osoblju, da su u okviru posla dovršili tečaj koji je pripremio operator;
 - (b) da su u potpunosti upoznati s procedurama operatora UAS-a;
 - (c) da su im u skladu s člankom 15. za planiranu operaciju UAS-a pružene relevantne informacije o eventualnim zemljopisnim područjima koje je objavila država članica operacije;
- (5) prema potrebi ažurirati informacije u geoinformacijskom sustavu u skladu s planiranim mjestom izvođenja operacije;
- (6) ako se operacija izvodi bespilotnim zrakoplovom neke od klasa iz dijelova od 1. do 5. Delegirane uredbe (EU) 2019/945, osigurati:
 - (a) da za UAS postoji odgovarajuća EU izjava o sukladnosti, uključujući upućivanje na odgovarajuću klasu; i
 - (b) da bespilotni zrakoplov nosi identifikacijsku oznaku klase;
- (7) ako je riječ o operaciji UAS-a u potkategoriji A2 ili A3, osigurati da su uključene osobe koje su prisutne u području operacije obaviještene o rizicima i da su izrijekom pristale prisustvovati.

UAS.OPEN.060 Odgovornosti udaljenog pilota

(1) Prije nego što započne s operacijom UAS-a, udaljeni pilot mora:

- (a) biti odgovarajuće osposobljen za svoje zadaće u potkategoriji planiranih operacija UAS-a u skladu s poglavljem UAS.OPEN.020, UAS.OPEN.030 ili UAS.OPEN.040 te, dok upravlja UAS-om, kod sebe imati dokaz o osposobljenosti osim ako upravlja bespilotnim zrakoplovom iz točke 5. podtočke (a), (b) ili (c) poglavlja UAS.OPEN.020;
- (b) u skladu s člankom 15. za planiranu operaciju UAS-a pribaviti ažurirane relevantne informacije o eventualnim zemljopisnim područjima koje je objavila država članica operacije;
- (c) voditi računa o okruženju, provjeravati postoje li relevantne prirodne ili umjetne tvorevine te, ako ne upravlja u potkategoriji A1 bespilotnim zrakoplovom iz točke 5. podtočke (a), (b) ili (c) poglavlja UAS.OPEN.020, provjeravati i jesu li prisutne neključene osobe;
- (d) osigurati da je stanje UAS-a takvo da se let može sigurno dovršiti te, ako je primjenjivo, provjeriti ispravnost rada izravne daljinske identifikacije;
- (e) ako bespilotni zrakoplov nosi dodatan koristan teret, provjeriti da mu ukupna masa pri polijetanju ne prelazi dopuštenu masu pri polijetanju kako ju je utvrdio proizvođač ni ograničenje dopuštene mase pri polijetanju za tu klasu.

(2) Udaljeni pilot tijekom leta:

- (a) ne smije biti pod utjecajem psihoaktivnih tvari ni alkohola ni upravljati UAS-om ako to nije u stanju zbog ozljede, umora, uzetih lijekova, bolesti ili drugih razloga;
- (b) mora održavati vizualni kontakt s bespilotnim zrakoplovom te promatrati zračni prostor oko njega kako ne bi došlo do sudara sa zrakoplovom s posadom. Udaljeni pilot prekida let ako operacija postane rizična za druge zrakoplove, ljude, životinje, okoliš ili imovinu;
- (c) mora poštovati radna ograničenja u zemljopisnim područjima kako su definirana člankom 15.;
- (d) mora znati kako zadržati kontrolu nad bespilotnim zrakoplovom, osim ako je s njim izgubio vezu ili ako je bespilotni zrakoplov u slobodnom letu;
- (e) mora UAS-om upravljati slijedeći korisnički priručnik proizvođača i poštujući sva primjenjiva ograničenja;
- (f) mora slijediti procedure operatora, ako su dostupne.

(3) Ako za to ne dobiju dopuštenje predmetnih službi za hitne intervencije, udaljeni piloti i operatori UAS-ova ne lete blizu ni unutar područja u kojima je u tijeku hitna intervencija.

(4) Za potrebe točke 2. podtočke (b) udaljenim pilotima u sigurnom izvođenju leta pomagati može promatrač bespilotnog zrakoplova, koji se nalazi do njih i bez pomagala vizualno prati let predmetnog bespilotnog zrakoplova. Daljinski pilot i promatrač bespilotnog zrakoplova moraju komunicirati jasno i djelotvorno.

UAS.OPEN.070 Trajanje i valjanost teorijskog znanja i potvrda koje udaljeni piloti stječu ispitom na internetu

(1) Teorijsko znanje koje je udaljeni pilot stekao na internetu, propisano točkom 4. podtočkom (b) poglavlja UAS.OPEN.020 i točkom 3. poglavlja UAS.OPEN.040, i potvrda o osposobljenosti udaljenog pilota, propisana točkom 2. poglavlja UAS.OPEN.030, valjani su pet godina.

(2) Da bi se teorijsko znanje udaljenog pilota i potvrda o njegovoj osposobljenosti priznali za novo razdoblje, osposobljenost se mora dokazati ispunjavanjem zahtjeva iz točke 2. poglavlja UAS.OPEN.030 ili točke 4. podtočke (b) poglavlja UAS.OPEN.020.

DIO B

OPERACIJE UAS-ova U „POSEBNOJ KATEGORIJI”

UAS.SPEC.010 Opće odredbe

Ako operator UAS-a ne posjeduje certifikat operatora lakog UAS-a (LUC) s odgovarajućim povlasticama predviđen dijelom C ovog Priloga, nadležnom tijelu dostavlja procjenu operativnog rizika za planiranu operaciju u skladu s člankom 11. ili, ako se primjenjuje poglavlje UAS.SPEC.020, podnosi izjavu. Operator UAS-a redovito ocjenjuje jesu li poduzete mjere ublažavanja rizika odgovarajuće i prema potrebi ih ažurira.

UAS.SPEC.020 Izjava o radu

- (1) U skladu s člankom 5. operator UAS-a može, kao alternativu poglavljima UAS.SPEC.30 i UAS.SPEC.40, nadležnom tijelu države članice operacije podnijeti izjavu o radu kojom potvrđuje sukladnost sa standardnim scenarijem iz Dodatka 1. ovom Prilogu ako je riječ o operacijama:
 - (a) bespilotnih zrakoplova:
 - i. maksimalne dimenzije od 3 m s kojima se održava vizualni kontakt i leti iznad kontroliranog područja tla, ali ne iznad mnoštva ljudi;
 - ii. maksimalne dimenzije od 1 m s kojima se održava vizualni kontakt, ali ne leti iznad mnoštva ljudi;
 - iii. maksimalne dimenzije od 1 m s kojima se ne održava vizualni kontakt, a leti iznad slabo naseljenih područja;
 - iv. maksimalne dimenzije od 3 m s kojima se ne održava vizualni kontakt, a leti iznad kontroliranog područja tla;
 - (b) koje se izvode na visini manjoj od 120 m od tla; i:
 - i. u nekontroliranom zračnom prostoru (klasa F ili G); ili
 - ii. u kontroliranom zračnom prostoru nakon što se pojedinačan let koordinira i za njega dobije odobrenje u skladu s objavljenim postupcima za područje operacije.
- (2) Operator UAS-a u izjavi:
 - (a) navodi administrativne informacije o sebi;
 - (b) navodi da operacija ispunjava operativni zahtjev iz točke 1. i da je u skladu sa standardnim scenarijem iz Dodatka 1. Prilogu;
 - (c) navodi da će primjenjivati relevantne mjere ublažavanja rizika potrebne za sigurnost operacije, među ostalim upute koje se odnose na izvođenje operacije, na izradu bespilotnog zrakoplova i na osposobljenost uključenog osoblja;
 - (d) potvrđuje da će, ako se to zahtijeva pravom Unije ili nacionalnim pravom, svaki let obuhvaćen izjavom biti pokriven policom osiguranja.
- (3) Nakon što zaprimi izjavu, nadležno tijelo provjerava sadržava li sve elemente iz točke 2., a ako da, operatoru UAS-a bez nepotrebne odgode izdaje potvrdu o primitku i potpunosti.
- (4) Operator UAS-a smije započeti operaciju nakon što zaprimi potvrdu o primitku i potpunosti.
- (5) Operatori UAS-ova bez odgode obavješćuju nadležno tijelo ako se informacije koje su naveli u izjavi o radu promijenile.
- (6) Operatori UAS-ova koji imaju LUC s odgovarajućim povlasticama predviđen dijelom C ovog Priloga ne moraju podnijeti izjavu.

UAS.SPEC.030 Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad

- (1) Prije nego što započne s operacijom UAS-a u „posebnoj kategoriji”, operator UAS-a dužan je od nadležnog tijela države članice registracije ishoditi odobrenje za rad, osim:
 - (a) ako se primjenjuje poglavlje UAS.SPEC.020; ili
 - (b) ako operator UAS-a ima LUC s odgovarajućim povlasticama predviđen dijelom C ovog Priloga.
- (2) Operator UAS-a dužan je podnijeti zahtjev za izdavanje ažuriranog odobrenja za rad ako se operacija ili mjere za ublažavanje rizika navedene u odobrenju za rad bitno izmijene.
- (3) Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad temelji se na procjeni rizika iz članka 11. te se u njemu navodi i sljedeće:
 - (a) registracijski broj operatora UAS-a;
 - (b) ako je riječ o fizičkoj osobi, ime odgovornog rukovoditelja ili ime operatora UAS-a;
 - (c) procjena operativnog rizika;
 - (d) dovoljno detaljan opis mjera za ublažavanje rizika koje predlaže operator UAS-a da bi nadležno tijelo moglo ocijeniti njihovu primjerenost;
 - (e) priručnik za rad ako je potreban zbog rizika i složenosti operacije;
 - (f) da će, ako se to zahtijeva pravom Unije ili nacionalnim pravom, operacije UAS-a od početka biti pokrivena policom osiguranja.

UAS.SPEC.040 Izdavanje odobrenja za rad

- (1) Nakon što zaprimi zahtjev u skladu s točkom UAS.SPEC.030, nadležno tijelo bez nepotrebne odgode izdaje odobrenje za rad u skladu s člankom 12. ako zaključi da operacija ispunjava sljedeće uvjete:
 - (a) navedene su sve informacije iz točke 3. poglavlja UAS.SPEC.030;
 - (b) ako će se operacija ili njezin dio odvijati u kontroliranom zračnom prostoru, postoji postupak za koordinaciju s odgovarajućim pružateljem usluga za zračni prostor.
- (2) Nadležno tijelo u skladu s člankom 12. u odobrenju za rad točno navodi na što se odobrenje odnosi.

UAS.SPEC.050 Odgovornosti operatora UAS-a

- (1) Operator UAS-a dužan je:
 - (a) uspostaviti postupke i utvrditi ograničenja prilagođene vrsti planirane operacije i pripadajućem riziku, među ostalim:
 - i. radne postupke kojima se osigurava sigurnost operacija;
 - ii. postupke kojima se osigurava da se u planiranoj operaciji poštuju sigurnosni zahtjevi primjenjivi u području operacije;
 - iii. mjere zaštite od nezakonitog ometanja i neovlaštenog pristupa;
 - iv. postupke kojima se osigurava usklađenost operacija s Uredbom (EU) 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka. Konkretno, ako to primjenom članka 35. te uredbe zatraži nacionalno tijelo nadležno za zaštitu podataka, operator UAS-a mora provesti procjenu učinka na zaštitu podataka;
 - v. smjernice za svoje udaljene pilote kako bi se operacije UAS-ova planirale tako da što je moguće manje, među ostalim bukom ili drugim emisijama, ometaju ljude i životinje;
 - (b) odrediti udaljenog pilota za svaku neautonomnu operaciju, a za autonomne osigurati da su odgovornosti i zadaće, posebice one definirane u točkama 2. i 3. poglavlja UAS.SPEC.060, u svim fazama operacije ispravno raspodijeljene slijedeći postupke uspostavljene u skladu s prethodno navedenom točkom (a);

- (c) osigurati da se u svim operacijama učinkovito koristi radiofrekvencijski spektar i da se pritom izbjegavaju štetne smetnje;
- (d) osigurati da su udaljeni piloti prije izvođenja operacije:
- i. osposobljeni za svoje zadaće u skladu s primjenjivim osposobljavanjem predviđenim u odobrenju za rad ili, ako se primjenjuje poglavlje UAS.SPEC.020, kako je predviđeno uvjetima i ograničenjima utvrđenima u odgovarajućem standardnom scenariju iz Dodatka 1. ili u LUC-u;
 - ii. odslušali tečaj za udaljene pilote radi stjecanja znanja iz članka 8. stavka 2.;
 - iii. odslušali tečaj za udaljene pilote predviđen u odobrenju za rad ako izvode operacije za koje je takvo odobrenje nužno. Tečaj se izvodi u suradnji sa subjektom kojeg nadležno tijelo priznaje;
 - iv. odslušali tečaj za udaljene pilote posvećen operacijama obuhvaćenima izjavom koje se izvode u skladu s mjerama za ublažavanje rizika utvrđenima u standardnom scenariju;
 - v. obaviješteni o priručniku za rad operatora UAS-a ako se to zahtijeva na temelju procjene rizika i o postupcima uspostavljenima u skladu s točkom (a);
 - vi. upoznati s ažuriranim informacijama o eventualnim zemljopisnim područjima definiranim u skladu s člankom 15. koje su relevantne za planiranu operaciju;
- (e) osigurati da su članovi osoblja s dužnostima ključnima za operaciju UAS-a, izuzev samog udaljenog pilota:
- i. u okviru posla dovršili tečaj koji je pripremio operator;
 - ii. obaviješteni o priručniku za rad operatora UAS-a ako se to zahtijeva na temelju procjene rizika i o postupcima uspostavljenima u skladu s točkom (a);
 - iii. upoznati s ažuriranim informacijama o eventualnim zemljopisnim područjima definiranim u skladu s člankom 15. koje su relevantne za planiranu operaciju;
- (f) operacije izvoditi u skladu s ograničenjima, uvjetima i mjerama za ublažavanje rizika utvrđenima u izjavi ili u odobrenju za rad;
- (g) evidentirati informacije o operacijama UAS-a u skladu s izjavom ili s odobrenjem za rad;
- (h) upotrebljavati UAS koji je projektiran u najmanju ruku tako da se spriječi da zbog eventualnog kvara bespilotni zrakoplov napusti zračni prostor operacije ili prouzroči smrt. Usto, sučelje čovjeka i stroja mora biti takvo da umanjuje rizik od greške pilota i ne uzrokuje nerazuman umor;
- i. održavati UAS u stanju potrebnom za sigurno odvijanje operacije:
 - i. u najmanju ruku tako što će propisati upute za održavanje i za održavanje zapošljavati primjereno osposobljeno i kvalificirano osoblje; i
 - ii. tako što će, ako se tako zahtijeva, postupati u skladu s poglavljem UAS.SPEC.100;
 - iii. tako što će upotrebljavati bespilotne zrakoplove projektirane za smanjenje buke i drugih emisija, uzimajući u obzir vrstu planiranih operacija i geografska područja u kojima buka i druge emisije mogu biti zabrinjavajuće.

UAS.SPEC.060 Odgovornosti udaljenog pilota

(1) Udaljeni pilot:

- (a) ne smije biti pod utjecajem psihoaktivnih tvari ni alkohola ni upravljati UAS-om ako to nije u stanju zbog ozljede, umora, uzetih lijekova, bolesti ili drugih razloga;
- (b) mora za tu ulogu biti odgovarajuće osposobljen u skladu s odobrenjem za rad, standardnim scenarijem iz Dodatka 1. ili LUC-om te, dok upravlja UAS-om, kod sebe imati dokaz o osposobljenosti.

- (2) Prije nego što započne s operacijom UAS-a, udaljeni pilot dužan je:
- (a) upoznati s ažuriranim informacijama o eventualnim zemljopisnim područjima definiranim u skladu s člankom 15. koje su relevantne za planiranu operaciju;
 - (b) osigurati da je radno okruženje u skladu s odobrenim ili u izjavi navedenim ograničenjima i uvjetima;
 - (c) osigurati da je stanje UAS-a takvo da se let može sigurno dovršiti te, ako je primjenjivo, provjeriti ispravnost rada izravne daljinske identifikacije;
 - (d) osigurati da su informacije o operaciji dostupne relevantnoj jedinici operativnih usluga u zračnom prometu (ATS), drugim korisnicima zračnog prostora i relevantnim dionicima, u skladu s odobrenjem za rad ili s uvjetima koje je država članica objavila za zemljopisno područje operacije u skladu s člankom 15.
- (3) Udaljeni pilot tijekom leta:
- (a) poštuje odobrena ili u izjavi navedena ograničenja i uvjete;
 - (b) ne ulazi ni u kakav rizik koji bi mogao uzrokovati sudar sa zrakoplovom s posadom te prekida let ako postane rizičan za druge zrakoplove, ljude, životinje, okoliš ili imovinu;
 - (c) poštuje radna ograničenja u zemljopisnim područjima kako su definirana člankom 15.;
 - (d) slijedi procedure operatora;
 - (e) ako za to ne dobije dopuštenje odgovornih službi za hitne intervencije, ne leti blizu ni unutar područja u kojima je u tijeku hitna intervencija.

UAS.SPEC.070 Prenosivost odobrenja za rad

Odobrenje za rad nije prenosivo.

UAS.SPEC.080 Trajanje i valjanost odobrenja za rad

- (1) Nadležno tijelo u odobrenju za rad navodi dokad je ono valjano.
- (2) Ne dovodeći u pitanje točku 1., odobrenje za rad valjano je sve dok operator UAS-a poštuje u njemu utvrđene uvjete i relevantne zahtjeve iz ove Uredbe.
- (3) Ako se odobrenje za rad opozove ili preda, operator UAS-a bez odgode u digitalnom formatu nadležnom tijelu potvrđuje da je to primio na znanje.

UAS.SPEC.090 Pristup

Za potrebe dokazivanja usklađenosti s ovom Uredbom operator UAS-a svim osobama koje je nadležno tijelo propisno ovlastilo omogućuje pristup svim objektima, UAS-ovima, dokumentima, evidencijama, podacima, postupcima i drugim materijalima bitnima za njegovu aktivnost obuhvaćenima odobrenjem za rad ili izjavom o radu, bez obzira na to je li njegova aktivnost ugovorena ili podugovorena s drugom organizacijom.

UAS.SPEC.100 Upotreba certificirane opreme i certificiranih bespilotnih zrakoplova

- (1) Ako se operacije UAS-ova provode bespilotnim zrakoplovima za koje je, s ograničenjima ili bez njih, izdana svjedodžba o plovidbenosti ili ako se provode korištenjem certificirane opreme, operator UAS-a evidentira vrijeme operacije ili usluge u skladu s uputama i postupcima koji se primjenjuju na certificiranu opremu ili u skladu s organizacijskim odobrenjem.
- (2) Operator UAS-a slijedi upute navedene u svjedodžbi o bespilotnom zrakoplovu odnosno upute za certificiranu opremu te poštuje sve plovidbene ili radne smjernice Agencije.

DIO C

CERTIFIKAT OPERATORA LAKOG UAS-a (LUC)

UAS.LUC.010 Opći zahtjevi za LUC

- (1) Pravna osoba može podnijeti zahtjev za LUC u skladu s ovim dijelom.
- (2) Zahtjev za LUC ili izmjenu postojećeg LUC-a podnosi se nadležnom tijelu i sadržava sljedeće:
 - (a) opis sustava upravljanja operatora UAS-a, uključujući njegov organizacijski ustroj i sustav upravljanja sigurnošću;
 - (b) imena odgovornog osoblja operatora UAS-a, među ostalim osobe nadležne za odobravanje operacija UAS-ova;
 - (c) izjavu da je podnositelj zahtjeva provjerio svu dokumentaciju poslanu nadležnom tijelu i utvrdio da je u skladu s primjenjivim zahtjevima.
- (3) Ako se ispune zahtjevi iz ovog dijela, nositelju LUC-a mogu se odobriti povlastice, u skladu s točkom UAS.LUC.060.

UAS.LUC.020 Odgovornosti nositelja LUC-a

Nositelj LUC-a:

- (1) poštuje zahtjeve iz poglavlja UAS.SPEC.050 i UAS.SPEC.060;
- (2) postupa u skladu s predmetom LUC-a i pripadajućim povlasticama utvrđenima u uvjetima odobravanja;
- (3) uspostavlja i održava sustav za operativnu kontrolu nad svim operacijama koje se provode prema uvjetima njegova LUC-a;
- (4) ako planira izvesti operaciju za koju nije dovoljna izjava o radu u skladu s poglavljem UAS.SPEC.020, za nju provodi procjenu operativnog rizika u skladu s člankom 11.;
- (5) kad je riječ o operacijama obuhvaćenima povlasticama iz poglavlja UAS.LUC.060, pazeći da se ne ošteti, izmijeni ni otuđi najmanje tri godine čuva evidenciju o sljedećem:
 - (a) ako se to zahtijeva točkom 4., procjeni operativnog rizika, kao i popratnoj dokumentaciji;
 - (b) poduzetim mjerama za ublažavanje rizika; i
 - (c) kvalifikacijama i iskustvu osoblja uključenog u operacije UAS-ova, praćenju poštovanja propisa i upravljanju sigurnošću.
- (6) evidenciju o osoblju iz točke 5. podtočke (c) vodi dok ono radi za organizaciju i čuva je tri godine nakon toga.

UAS.LUC.030 Sustav upravljanja sigurnošću

- (1) Operator UAS-a koji podnosi zahtjev za LUC uspostavlja, primjenjuje i održava sustav upravljanja sigurnošću prikladan veličini organizacije te prirodi i složenosti njezinih aktivnosti, uzimajući u obzir njima svojstvene opasnosti i rizike.
- (2) Operator UAS-a:
 - (a) imenuje rukovoditelja odgovornog za to da se unutar organizacije sve aktivnosti obavljaju u skladu s primjenjivim standardima i da organizacija beziznimno poštuje zahtjeve sustava upravljanja i postupke utvrđene u priručniku za LUC iz poglavlja UAS.LUC.040;
 - (b) jasno razgraničava zaduženja i odgovornosti u cijeloj organizaciji;
 - (c) utvrđuje i primjenjuje pravila o sigurnosti te postavlja odgovarajuće sigurnosne ciljeve;
 - (d) imenuje ključno sigurnosno osoblje za provođenje pravila o sigurnosti;

- (e) utvrđuje i održava proces upravljanja sigurnosnim rizicima, uključujući utvrđivanje prijetnji po sigurnost povezanih s aktivnostima operatora UAS-a, njihovu evaluaciju i upravljanje povezanim rizicima, među ostalim poduzimanjem mjera za ublažavanje tih rizika i provjeravanjem učinkovitosti poduzetih radnji;
 - (f) u organizaciji promiče sigurnost:
 - i. organiziranjem osposobljavanja i izobrazbe;
 - ii. kroz komunikaciju;
 - (g) dokumentira sve ključne postupke sustava upravljanja sigurnošću kako bi osoblje bilo upoznato sa svojim odgovornostima i postupcima izmjene te dokumentacije, pri čemu su ključni procesi sljedeći:
 - i. izvješćivanje o sigurnosti i interne istrage;
 - ii. operativna kontrola;
 - iii. komuniciranje o sigurnosti;
 - iv. osposobljavanje u području sigurnosti i njezino promicanje;
 - v. praćenje poštovanja propisa;
 - vi. upravljanje sigurnosnim rizikom;
 - vii. upravljanje promjenama;
 - viii. kanali prema drugim organizacijama;
 - ix. podugovaranje i sklapanje partnerstava;
 - (h) uspostavlja neovisnu funkciju za praćenje poštovanja i primjerenog ispunjavanja relevantnih zahtjeva ove Uredbe, uključujući sustav kojim se odgovornom rukovoditelju mogu davati povratne informacije o nalazima kako bi se, ako su potrebne, djelotvorno provele korektivne mjere;
 - i. uspostavlja funkciju kojom se osigurava da se sigurnosni rizici svojstveni nekoj usluzi ili proizvodu koje je isporučio podizvođač procijene i ublaže u okviru operatorova sustava upravljanja sigurnošću.
- (3) Ako organizacija posjeduje druge certifikate za organizaciju obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EU) 2018/1139, sustav upravljanja sigurnošću operatora UAS-a smije se objediniti sa sustavom upravljanja sigurnošću uvjetovanim bilo kojim od tih dodatnih certifikata.

UAS.LUC.040 Priručnik za LUC

- (1) Nositelj LUC-a nadležnom tijelu dostavlja priručnik za LUC i u njemu izravno ili upućivanjem na odgovarajuće dokumente opisuje svoju organizaciju, odgovarajuće postupke i provedene aktivnosti.
- (2) Priručnik sadržava izjavu koju je potpisao odgovorni rukovoditelj, a kojom se potvrđuje da će organizacija stalno djelovati u skladu s ovom Uredbom i odobrenim priručnikom za LUC. Ako odgovorni rukovoditelj i glavni direktor organizacije nisu ista osoba, izjavu potpisuje i glavni direktor.
- (3) Ako neke aktivnosti obavljaju partnerske organizacije ili podizvođači, operator UAS-a u priručniku za LUC propisuje kako se nositelj LUC-a prema njima treba odnositi.
- (4) Priručnik za LUC mijenja se prema potrebi kako bi opis organizacije nositelja LUC-a bio ažuran, pri čemu se nadležnom tijelu dostavljaju primjerci izmjena.
- (5) Operator UAS-a svim svojim zaposlenicima, a u skladu s njihovim funkcijama i zaduženjima, dostavlja relevantne dijelove priručnika za LUC.

UAS.LUC.050 Uvjeti odobravanja LUC-a

- (1) Nadležno tijelo izdaje LUC nakon što se uvjeri da operator UAS-a poštuje poglavlja UAS.LUC.020, UAS.LUC.030 i UAS.LUC.040.

(2) U LUC-u se navodi sljedeće:

- (a) tko je operator UAS-a;
- (b) povlastice operatora UAS-a;
- (c) odobrene vrste operacija;
- (d) područje ili klasa zračnog prostora odobrenog za operacije, ako je primjenjivo;
- (e) sva posebna ograničenja ili uvjeti, ako je primjenjivo.

UAS.LUC.060 Povlastice nositelja LUC-a

Kad se uvjeri u dostavljenu dokumentaciju, nadležno tijelo:

- (1) u LUC-u navodi pod kojim se uvjetima dodjeljuje povlastica operatoru UAS-a; i
- (2) nositelju LUC-a u okviru uvjeta odobravanja povlašteno dopušta da izvodi vlastite operacije, a da pritom:
 - (a) nije dužan dati izjavu o radu;
 - (b) ni podnijeti zahtjev za odobrenje za rad.

UAS.LUC.070 Promjene sustava upravljanja LUC-om

Jednom kad se LUC izda, za sljedeće je promjene potrebno prethodno odobrenje nadležnog tijela:

- (1) svaku promjenu uvjeta odobravanja koji se odnose na operatora UAS-a;
- (2) svaku znatnu promjenu elemenata sustava upravljanja sigurnošću nositelja LUC-a u skladu s poglavljem UAS.LUC.030.

UAS.LUC.075 Prenosivost LUC-a

LUC je iznimno prenosiv samo ako se mijenja vlasništvo nad organizacijom i ako to odobri nadležno tijelo u skladu s poglavljem UAS.LUC.070.

UAS.LUC.080 Trajanje i valjanost LUC-a

- (1) LUC se izdaje na neodređeno vrijeme. Valjan je:
 - (a) sve dok njegov nositelj poštuje relevantne zahtjeve ove Uredbe i države članice koja ga je izdala; i
 - (b) sve dok se ne preda ili opozove.
- (2) Ako se LUC opozove ili preda, njegov nositelj bez odgode u digitalnom formatu nadležnom tijelu potvrđuje da je to primio na znanje.

UAS.LUC.090 Pristup

Za potrebe dokazivanja usklađenosti s ovom Uredbom nositelj LUC-a svim osobama koje je nadležno tijelo propisno ovlastilo omogućuje pristup svim objektima, UAS-ovima, dokumentima, evidencijama, podacima, postupcima i drugim materijalima bitnima za njegovu aktivnost obuhvaćenima certifikacijom, odobrenjem za rad ili izjavom o radu, bez obzira na to je li njegova aktivnost ugovorena ili podugovorena s drugom organizacijom.

—

Dodatak 1.

za standardne scenarije obuhvaćene izjavom
